

HORIA
LOVINESCU

Fișă
la versiunea teatrală
românească
a
„Fraților Karamazov“

Karamazovii au reprezentat pentru mine una dintre acele idei imprecise, dar obsedante, care par că se ocultează, uneori timp de ani, pentru a reapărea la suprafața conștiinței pe neprevăzute, limpezi și rotunde.

Încă acum 15 ani, am început la Teatrul „Nottara“ repetițiile în vederea unui spectacol-coupé Dostoievski. Acesta cuprindea capitolele dramatizate „Ivan și diavolul“ și „Marele Inchizitor“. Fie că nu știam cum să completez tripticul, fie că ideea unui coupé mi se părea minoră și în mod ostentativ tezistă pentru Dostoievski, am abandonat-o.

Cînd, însă, în 1980, am discutat cu regizorul Dan Micu posibilitatea unui spectacol inspirat din opera celui mai important scriitor modern, țesătura *Karama-*

„KARAMAZOVII

la Teatrul „Nottara“

---

zovilor și coordonatele ei ne-au apărut la amîndoi deosebit de clare. Știam — fără ezitare — că accentul trebuie deplasat — spre deosebire de celelalte interpretări scenice — de la Dmitri la Ivan (personaj care, dealtfel, se află în centrul atenției tuturor comentatorilor moderni însemnați), că legenda „Marelui Inchizitor“ trebuie să devină cheia de boltă a spectacolului, cu toate că, aparent, introducerea organică a unui poem într-o structură dramatică părea oarecum hazardată ; și mai știam, în sfîrșit, că dorim cu orice preț ca valoarea de simbol a Karamazovilor și semenilor lor să apară evidentă.

De aici și introducerea unor personaje din alte romane, menite să completeze imaginea de categorie morală, uimitor de răspîdită, pe care o reprezintă azi Karamazovii — „oameni de dincolo de bine și de rău, care socotesc că totul le este permis“.

Pe aceste date ferme, redactarea s-a dovedit surprinzător de ușoară, căci nu există dialog mai dramatic decît cel dostoievskian.

Bineînțeles că o operă de anvergura *Fraților Karamazov* poate determina opțiuni de interpretare diferite. Dar, atunci cînd unii critici s-au plîns de zgîrcenia apariției lui Zosima, sau de „tăcerea“ lui Alioșa (cu toate că mereu prezent în spectacol), n-am putut decît suride. Pentru motive destul de evidente celui familiarizat, cît de cît, cu opera dostoievskiană.